

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 12.

V LJUBLJANI, KONEC DECEMBRA 1912.

LETO IX.

I. zlet Zveze slovanskega Sokolstva v Pragi 1912.

Z veselim srcem se spominjamo onih dni, ko smo bili v Pragi priča velikanskim prireditvam slovanskega Sokolstva. Letošnji šesti češki vse-sokolski zlet je pomemben zato, ker je bil ob enem prvi zlet „Zveze slovanskega Sokolstva“. Po nešteti težkočah, katere more zmagati samo sokolska vztrajnost, marljivost in navdušenost, se je posrečilo združiti pod enim sokolskim praporom sokolska društva skoro vseh slovanskih narodov. Letošnji zlet je bil najlepši dokaz procvita sokolske ideje v slovanskih narodih in ob enem nasprotnikom dokaz, da Sokolstvo vzlic mnogim oviram raste, da se njegovo delo pogloblja, da vzgaja ne samo telo, ampak tudi duha.

Prejšnje številke našega lista so objavile opis in uspehe zletnih tekem. Važen in znamenit del zletnih prireditev so bile te tekme, pa vendar le njih majhen del. Ves zlet je bil tako velikanski, zletne prireditve in točke njih sporedov tako številne, da bi bilo treba za točen opis cele knjige; spričo skromnega prostora tega lista se moremo le v splošnem dotakniti drugih prireditev.

Poglavitno nalogo na zletu so seve izvršili bratje Čehi, sokolski naši prvoboritelji. Češko Sokolstvo je ob svoji petdesetletnici podalo sijajen račun o čudovitem delu, ki ga je izvršilo v prvem polstoletju svojega obstoja.

Češki Sokoli so zlet otvorili že nad mesec dni prej, nego so se pričele prave zletne slavnosti.

Dne 25. maja se je vršil v Smetanovi dvorani praškega občinskega doma slavnostni otvoritveni večer. Starosta S. S. Z., brat dr. J. Scheiner je razložil v vznesenih besedah pomen zleta, nato pa se je umetniško izvršil umetniški spored, posvečen Smetani in Nerudi.

26. maja je bila otvorjena sokolska razstava v staromestni posvetovalnici. V razstavi je bil tudi kotiček sokolskega naraščaja. — Slovenci smo se častno udeležili te razstave.

Na Letni pa so se pričeli prvi telovadni nastopi še le 2. junija. Nastop dne 26. maja je

preprečil dež. Lepo se je pričela nedelja 2. junija, toda popoldne je zopet ploha motila javno telovadbo učencev. Točno ob štirih jih je nastopilo 2208 pod vodstvom br. A. Hellera; takoj po razstopu se je usul strašanski naliv; vendar je mladina telovadila prvo sestavo, potem pa se je morala umakniti dežju in toči v oblačilnice. — Dež in toča sta ponehala in nastopilo je 60 dečkov iz Tyrševega zavoda k vajam s praporci. Dečki, dasi docela premočeni, so nastopili pogumno in so izvajali vzlic zopetnemu dežju vse sestave dovršeno. — Deklice sploh niso mogle nastopiti. Tako je prvo nedeljo pokvarilo slabo vreme, ali mladina je vztrajala v najhujšem nalivu in sijajno pokazala svojo disciplino in neustrašenost.

Za svoje junaštvo so bili dečki obilno plačani. Nedelja 9. junija, posvečena zopet mladini, se je obnesla imenitno, lepo vreme je omogočilo izvršitev celega sporeda. Gledalcev je bilo ogromno. Javno telovadbo je ob 1/24. pričelo društvo „Házená“ z igro z žogo. Dobro in izdatno to češko igro, imenovano „házená“, sta izumila br. J. Klenka in br. A. Kryštof. Potem je nastopilo pod vodstvom br. Klenke 2000 dečkov k igram. Pozornost je zbujal tek na hodalkah, tek z zaprekami in štafetni tek. — V drugem oddelku je pod istim vodstvom nastopilo 1800 deklic z raznimi igrami. Gledalci se niso mogli nagledati živahnega gibanja mladine. — Ob 1/26. je nastopilo 2097 učencev s prostimi vajami; nastop k prostim je žel veliko pohvalo. Kakor makovo polje, tako se je zibala sestava za sestavo, izlivaje se v krasne skupine. Še ob ploskanju odobravanja je prikoralo 1980 učenk pod vodstvom sestre E. Roudne. Nastop je bil lep pa težak. Proste vaje učenk so bile vaje v dvojicah z zmeno prostora in smeri, kažoč lične slike. Izvajale so 4 sestave. Po prostih vajah so sledile posebne skupne vaje učencev, vaje s palicami, s praporci, igra s kroglo, dvojice s

palicami, skupinske proste v dveh krogih, z vrvicami, proste z raznoterostmi, skupine v krogu i. t. d. Dečki so nastopili dobro, pravtako deklice, ki so po dečkih pokazale posebne skupne vaje: skupinske proste po narodnih napevih, na gredeh, vaje s palicami v trojicah, z obroči, raketami, z okrašenimi obroči i. t. d. Kaka pestrost pri vajah učencev in učenk! Tehničnemu vodstvu se je popolnoma posrečilo, podati sliko izvrstne sokolske telesne in npravstvene vzgoje učencev in učenk.

Nedelja 16. junija je bila pravzaprav namenjena javni telovadbi srednješolskih dijakov. Dasi je bilo vse pripravljeno in so nekateri zavodi že nabavili svojim dijakom telovadni krog, je prišla v zadnjem hipu prepoved deželnega šolskega sveta. Prireditve navzlic prepovedi niso bile prekinjene. Namestu dijakov je priredila srednječeška župa vaje mož z gredmi in vaje žen s krožki, Sokol Praški pa telovadbo naraščaja. Potem so izvajali antični prizor: „V Atenah po bitvi pri Maratonu (leta 490 pred K.)

Ob 4. popoldne je nastopilo 624 mož srednječeške župe z 80 gredmi. Izvajali so izvirne vaje, ki so presenetile vse. V prvem delu izvajajo telovadci na gredeh na podstavkih vaje trupa, kakor jih ima švedski sestav, ki pa so že davno uveljavljene tudi v Tyrševem sestavu. To so ležne opore in kloni; sledili so prestopi in preskoki s priklopljenimi gibi lehti in nog. Take vaje ojačujejo hrbet, trebušno mišičje, noge in lehti, tako da se ž njimi prevadi vse telo. Drugi del vaj so vaje z orodjem. Sočasno dviganje, vzpiranje in postavljanje gredi buči dojem moči, ki se s težkim deblom igra kakor s šibko palico. Skupinsko izvajanje je delalo te vaje mične, figuralni in estetični moment pa se je zlasti uveljavljal v tretjem delu, v imitaciji stavb, mostov, hišnega pročelja i. dr. Te vaje je sestavil in vodil načelnik župe br. Avg. Očenašek.

Možje odhajajo, nastopa 436 žena srednječeške župe pod vodstvom župne načelnice sestre O. Fučikove. — Telovadke so bile opremljene z lesenimi obročki in njihove vaje so bile dolga sestava raznovrstnih telovadnih prvin; odporov in sličnih vaj moči, ličnih korakov, krasnih stoj. Ta nastop je bil zanimiv, tako s telovadnega stališča kakor tudi z estetičnega. Vtis je povečala nanovo uvedena pestra naglavna rutica.

Za ženami je nastopil naraščaj (95) praškega Sokola v novem kroju in izvajal skupinske vaje.

Največ nestrpnega pričakovanja pa je povzročil Maraton. O njem so prinašali časopisi že prej številna poročila. Občudovanje se nas je lotilo, ko so utihnile fanfare in ko so pritekli na telovadišče veselo poskakujoči otroci, za njimi pa prišli starci, plesalke in daritveni izprevod. In mahoma se je razprostrl po telovadišču atenski narod, živahno razpravljajoč o vojni. Izprevod se medtem približa oltarju sredi telovadišča; veliki duhovnik blagoslavlja navzočne in prerokuje iz leta kokoši srečen izid vojske. To veselo vest sprejema narod z navdušenjem. Zopet zadone fanfare in na telovadišče v pravem zmislu besede prileti tekalec, napne poslednje moči in zakliče: „Zmagali smo!“ in se zgrudi mrtev. Narod vzklika radostno. Že prihaja zmagoslavna vojska, vodeč ujetnike pred Miltiadam. Vojska se ušatori krog oltarja; Miltiada pozdravlja veliki duhovnik in mestni zastopniki. Vojskovodja razjaha konja. Atenski narod pozdravlja vojake in jim donaša krepčil. V proslavo zmage se vrše gimnastične borbe v teku, prostem in z orožjem, v skoku v daljino, v metanju kopja in diska ter v borilnem metanju. Zmagalca dvignejo navdušeno na ščit in ga odneso k oltarju. Vtem pa se že širijo vesti o prihodu sovražnikov. Vojska se zopet zbere in pojoč iznova odide v boj, spremljana od atenskega naroda. Ves prizor je uspel izbornu ter izvajal občinstvu burne izraze hvale in občudovanja.

Zvečer 22. junija je priredil slavnostni odbor „besedo sokolskega naraščaja“. Spored je otvoril br. Mašek. Pozdravil je sokolski naraščaj in izrekel nado, da se bo ta naraščaj vzgajal tako, da bo čvrsto in izdatno izpolnjeval sokolske vrste. Nato so se vršile deklamacije, klavirne točke in antična scena. Na koncu te lepe prireditve je izpodbujal naraščaj še br. starosta Z. S. S. dr. Scheiner.

Nedelja 23. junija je bila posvečena sokolskemu naraščaju. Zarana so se vršile tekme naraščaja v teku, skoku v višino in daljino, metanju žoge in v plezanju. — Popoldne so najprvo ponovili „Maraton“. Nad 100.000 gledalcev se je sestalo na zletišču. Po „Maratonu“ je nastopil naraščaj Praškega Sokola s prostimi vajami (razstop v obliki zvezde). Potem je nastopila Barakova župa s skupinskimi vajami s palicami v trojicah s 189 dečki naraščaja. Temu je sledila orodna telovadba naraščaja (1400). 320 dečkov srednječeške župe je izvajalo redovne vaje v praporu. Podbelogorska župa je poslala 162 dečkov;

izvajali so 3 sestave z dolgimi palicami. Naposled je nastopila Jungmannova župa: 110 dečkov je pretelovadilo nekoliko srečno izbranih sestav borenja s kratko palico. Po sedmih zvečer pa je nastopil ves naraščaj, 1050 dečkov, z vajami s

kiji. S to dobro izvedeno točko je bil dnevni spored pri kraju.

V četrtek, dne 27. junija so se pričeli pravi zletni dnevi. Poročali bomo o njih v posebnem članku.

+ c.

Z nadzorstvenega potovanja.

Logatec. 2. IX. 1912. Reden telovadni večer. Trije telovadci z načelnikom vred. Redne vadbe ni bilo, vsak je telovadil zase. Proste vaje je znal samo br. načelnik 4 in še ta precej pomanjkljivo. Brat načelnik, redna telovadba, ne oziraje se na število, je glavni pogoj za uspešno delo. Še teh par bratov izgubiš, če vadiš samo sam sebe, druge pa prepričaš same sebi.

Ajdovščina. 3. IX. Reden telovadni večer. 12 telovadcev. Vadijo pravilno po načrtu in z veseljem. Proste vaje znajo štiri. Predelali in popravili smo prve štiri proste, brat načelnik pa se je naučil še peto. Društvo je delavno.

Železniki. 9. IX. Po poročilu br. načelnika telovadi 5—6 telovadcev, ki znajo 5 prostih vaj. Za svoj dom imajo že vse pripravljeno, občina pa dela ovire. V splošnem opazjaš pomanjkanje rednega dela.

Žiri. 11. IX. Reden telovadni večer. Vadilo je 12 telovadcev. Znajo površno prve štiri proste vaje. Popravil sem pri vseh prvo, druge pa predelal z br. načelnikom. Opaziti je dovolj zanimanja in pridnosti.

Kobarid. 14. IX. 8 telovadcev zna tri proste vaje. Društvo izgubi sedaj svojega marljivega načelnika, ki je obiskoval tudi zvezni vaditeljski tečaj, kar se pozna pri vadbi prostih vaj. Načelnik sicer odide, vendar pa je pripravil dobrega namestnika. Društvo dela.

Gorica. 15. IX. Došel sem v nedeljo dopoldne. Ker je pri nas povsod ob nedeljah dopoldan jako živo v telovadnicah, sem se napotil takoj tja. Dobil sem tam le par telovadcev. Bila je ravno vaditeljska seja. Pri tej so poverili vodstvo vaditeljskega zbora in ženskega oddelka novo došlemu br. Kandaretu — Po načelnikovem poročilu telovadi redno 18—20 bratov; ti znajo tri proste vaje. Opazil sem, da v društvu ni pravega soglasja in veselja. Bratje, za skupnimi cilji skupno na delo! Od goriškega društva je mnogo odvisno, ali bo goriška župa na zletu častno zastopana ali ne.

Trebnje. 3. X. Slabe razmere, domačini jako mlačni, nobenega pravega zanimanja. Telovadcev 6, toda to število se najbrže v kratkem zopet zmanjša za polovico, ker odidejo nekateri bratje iz Trebnjega. Do tega dne niso telovadili 14 dni. Vzrok kakor navadno. Imeli so zlet v Trebnjem. Nastop je pri kraju in sedaj treba seveda zaslužnega počitka. Zveznega vaditeljskega tečaja se je udeležil en brat. Naučil sem 2 prosti vaji, več ni bilo mogoče. Bratje, domačini! Ali bo res Trebnje tudi med onimi društvi, ki pri zletu ne postavijo niti 10 telovadcev?

Mokronog. 4. X. Reden telovadni večer. 8 telovadcev za proste vaje. Z veseljem sem opazil med telovadci več starejših bratov, kar je pri nas tako redko. Načelnik je obiskoval zvezni vaditeljski tečaj. Znali so že prvo prosto vajo. Lahko bi znali več, pa je nerednost tudi tu jako priljubljena čednost. Naučil sem drugo. Vztrajno naprej in uspeh ne izostane.

Novo mesto. 11. X. Reden telovadni večer. Telovadijo v dveh oddelkih: starejši bratje ob 6. zvečer, drugi pa ob 8. Če je to potrebno ali ne, ne bom raziskoval, to preišluj vaditeljski zbor Novomeškega Sokola. Odsvetoval bi samo naslov prvemu oddelku, ker telovadi pri drugem oddelku 62 letni možak Franc Brlec, ki obiskuje že poltretje leto redno vsako telovadno uro in kljub svoji starosti ne telovadi pri „starejših“ bratih. Obžalovati in obsojati bi bilo, če so temu oddelku vzrok morda seperatistične stanovske težnje: vsi smo bratje in vsi enaki. Pri prvem oddelku je vadilo 6 bratov, proste vaje se menda sploh ne vadijo. Pri drugem oddelku se naslanjam samo na poročilo, ker te telovadbe ni bilo vsled odsotnosti br. načelnika. Vadi 10 telovadcev, in sicer še vedno prvo prosto vajo. Društvo je poslalo dva brata v zvezni tečaj, toda pri vadbi prostih vaj ni bilo videti, da bi pridobljeno znanje porabljala v prid društvu. Čudim se, čemu ima društvo vaditelje. Načelnika je zadrževal poklic in zato sploh ni bilo telovadbe. Taki pojavi diše po lenobi in malomarnosti. — 6 „starejših bratov“ in 10 drugega oddelka je skupaj 16 bratov. Ali ne bi bilo lepše, ko bi Vas bilo 16 skupaj, nego da se delite in Vas je skoro strah prazne telovadnice? Bratje, ki ste bolj izobraženi, pridite med one, ki niso imeli prilike za to, in z bratskim občevanjem širite tudi izobrazbo. Poslušali vas bodo kot bolj izobražene brate in se bodo učili od Vas. Le skupaj, če Vam je kaj do dela sokolskega!

Metlika. 15. X. Reden telovadni večer. 8 telovadcev. Znajo vseh 5 prostih vaj pravilno. Videl sem dovolj zanimanja in resnosti, navzlic temu, da so bratje še vsi jako mladi. Telovadil sem z njimi prejšnji dan v nedeljo popoldne od pol 2. do 5. Bili so ta čas skoro vsi v telovadnici. Predelali smo mnogo vaj na orodju. Le pridno naprej!

Črnomelj. 15. X. Že nekaj časa ne telovadijo kar nič. Društvo spi spanje „pravičnega“. Menda se vendar ne pripravlja Črnomelj za tekmo v nedelavnosti?

Gradac in Semič. 15. X. Žalibog nisem mogel prisostvovati telovadbi. Vendar pa lahko poročam po informacijah, da telovadijo redno in pridno. Pravitko tudi v Semiču.

Vinica. 16. X. Telovadi sedaj 13 telovadcev. Od teh pa odide 6 v Ameriko in k vojakom. Vendar pa postavijo na zlet po zahtevi br. staroste najmanj 10 telovadcev. Znajo že vseh 5 prostih vaj pravilno. Društvo je marljivo, dela z navdušenjem. Upam, da boste pri prihodnjem sestanku že zopet polnoštevilni.

Kostanjevica. 20. X. Reden telovadni večer. Ker sem obljubil bratu načelniku, da bom tudi telovadil, so namesto redne popolnoma napačno priredili nekako javno telovadbo; sodeloval pa je le brat načelnik. Po poročilu br. načelnika telovadi do 10 bratov, ki znajo dve vaji slabo. Predelala sva še drugi tri. Sploh se društvo giblje. Želeti bi pa bilo malo več navdušenja v dejanju, ne samo v besedah!

Sv. Križ. 22. X. Slabo; 6 telovadcev odide k vojakom. To rano bo težko zaceliti. Toda vztrajnost in veselje do dela premaga vse težkoče.

Radeče pri Zidanem mostu. 25. X. Reden telovadni večer. 7 telovadcev. Znajo 4 proste vaje dokaj pravilno, pa bo treba še pile. Pričeli so tudi že s peto vajo. Br. načelnik mi je zagotovil 10 telovadcev za zlet. Obiskoval je tudi zvezni vaditeljski tečaj; to se odločno pozna pri vadbi prostih vaj. Le tako naprej!

Celje. 28. X. Prvo društvo, kjer so me pričakovali na naznanilo. V soboto zvečer se je sestal v telovadnici v Sokolskem domu vaditeljski zbor. Predelali smo vseh pet prostih vaj; znali so jih večinoma že pravilno. Popravil sem samo nekaj majhnih napak. Tudi prvo žensko vajo sta dva brata vaditelja ženskega oddelka že precej dobro predelala po tekstu. Naučili smo se to še vsi drugi. Kjer so bratje že toliko pripravljani, gre delo gladko izpod rok in se z večjim veseljem ukvarjaš s podrobnostmi. Drugi dan, v nedeljo dopoldne smo ponavljali prvo žensko vajo, drugi čas pa smo posvetili telovadbi na orodju, največ poizkušanju gibov iz predlaganih vaj za mednarodno tekmo v Parizu. V društvu je dovolj pridnih delavcev in tudi življenja je dovolj, samo obisk se ne more dvigniti do prave višine. Pa tudi do pride sčasoma. Le s tem veseljem in vztrajnostjo naprej do svidenja na zletu!

Glavna napaka, ki sem jo opazil na tem potovanju, je neredno gojenje telovadbe. Večidel so krivi tega načelniki. Če je slabo razpoložen ali če je premalo telovadcev, pa kratkomalo ne telovadijo. Tudi ne goje metodičnega vežbanja, pehajo se za efektnimi, gibi. Iz tega sledi, da ima društvo telovadce, ki znajo stoje, veletočje, eventualno še celo proste premete, pa ne more postaviti niti vrste v nižjem oddelku, ker telovadci niso izvežbani vsestransko. Veliko vlogo igra tudi malomarnost. Kjer ne znajo še niti prve proste vaje, tam more biti temu edino zanikarnost vzrok. Težavo dela tudi štetje. S taktom gre težko posebno tam, kjer so osminke proste. Temu je pomagati lahko. Štetje vse osminke, tiste „in“ izgovarjajte povsod, tudi če ni giba, pa boste lažje vzdržali pravi ritem.

Zasledoval sem delo pred zletom pri Čehih. Te priprave in to navdušenje, ko so se pripravljali! In pri nas? Bratje, tam se jih je og'asilo za proste vaje kar par tisoč preveč. Bratje, ganite se, da ne bo treba tik pred zletom razglašati: toliko jih manjka še do 1000. Toda začeti je treba že sedaj z delom, ne pa po naši stari navadi čakati do zadnjega trenutka! Bratje, pritegnite vse, ki so zmožni, k delu, da nastopimo pri zletu častno za slovensko Sokolstvo. Na zdar!

S. V.

Iz slovanskega Sokolstva.

Zaključna seja slavnostnega odbora za praški zlet 1. 1912.

Velikansko zletno delo, ki se je porajalo že 14. decembra l. 1910., je po dveletni dobi srečno končano. Člani slavnostnega odbora so se sešli poslednjikrat 2. decembra l. 1912. v tajniškem uradu Č. O. S., da podajo završilno poročilo o delovanju posameznih zletnih odsekov. Zborovanju je predsedoval zvezni starosta br. dr. Scheiner, ki se je spomnil v svojem nagovoru tudi dveh umrlih zletnih delavcev: br. Müllerja in prof. Peroutke. Iz podanih razprav pa navedemo samo glavne momente in nekaj števil, saj te same že zadostno pričajo o ogromnem delu, ki so ga zahtevale zletne priprave.

Iz poročila tajnika br. dr. Hellerja povzemamo, da je zlet delo dveh let in da se je dela za prireditve zleta udeleževalo v 13 zletnih odsekih 586 delavcev. Najštevilnejši je bil rediteljski odsek (265 bratov), potem gospodarski (47), stanovanjski (45) in razstavni (30).

Priglaske o udeležbi članstva na zletu bi morale priti vse do aprila, toda nekatera društva so priglasila svojo udeležbo šele 14 dni pred zletom. Američani, ki jih je prišlo nad 800, sploh niso poslali nobenih priglasov. Do 5. junija še ni bilo stanovanj in posteljnih potrebščin. Srednješolski mladeži je bil v zadnjih dneh nastop prepovedan. Pogajanja za znižanje voznine so se zavlačevala. Za slavnostne dni so prerokovali težave političnega značaja, demonstracije enega slovanskega plemena proti drugemu slovanskemu plemenu. Nemški listi so denuncirali ter se trudili za prepoved zleta. Burši so izjavljali, da niti za zleta ne opuste svoje stare „pravice“, t. j. „bumla“. Poznanjski Poljaki so prijavi 24. junija, da se zleta ne udeleže radi narodne discipline; Poljaki iz Galicije pa so poslali svoj dopis šele po zletu.

Izmed' novosti, uvedenih ob tem zletu, naj omenimo zlasti veliko skrb slavnostnega odbora za šolsko mladino,

ki je prejela v predzletnih dneh in za izkušnje 18.000 brezplačnih vstopnic. Meseca februarja so izšla predzletna navodila. Članske legitimacije so prejeli samo člani, ki so vstopili v sokolska društva do 1. aprila. V železniški odsek so poslala železniška ravnateljstva svoje uradnike. Posebna predstava v „Narodnem divadlu“ se je opustila, pravtako izlet po slavnostnih dneh. Javnost se je naprosila, da naj prenehajo v zletnem času vse časnikarske polemike. (Splošen mir.) Fotografiranje je bilo dovoljeno vsakomur.

Pod vplivom zleta so izvršili umetniki celo vrsto umetniških del, godbenih in upodablajočih: Pospišilovo godbo za proste vaje članov, žena, učencev in učenec, ter godbeno spremljevanje za vaje Stfedočeske župe; Procházkovko godbo k Maratonu, Suchardov zletni odznak, plakati (Hornikov, Muchov in Urbanov), Suchardov, Kafkov in Halmanov osnutek za Tyršev in Fügnerjev spomenik.

Vesel pojav je bila udeležba vse češke javnosti pri zletnem delu: 27 dnevnikov je prinašalo poročila o zletnih pripravah in ves češki živelj se je gorko prizadeval pospeševati zlet. Lahko trdim, da se je le vsled složnega dela vseh slojev posrečilo, izvesti tako ogromno podjetje, kakor je bil zlet.

Zleta se je udeležilo iz Zveze slovanskega Sokolstva 39.657 duš. Od povabljenih niso prišli: Belgijci, Poljaki in Švicarji. Prvikrat je pozdravila Praga v svoji sredini zvezo srbskih društev iz kraljevine, zvezo ruskega Sokolstva, župo bosensko-hercegovinsko, ruske „Družine“ iz Galicije in ukrajinske Sokile iz Galicije. Prvi dan je izvajalo proste vaje 11.120 mož in 5457 žena, drugi dan 10.012 mož in 5098 žena, in to le iz Č. O. S. Po izvestilih železnic moremo računati, da je bilo vseh udeležnikov 250.000 do 300.000. Naval na zletišče je bil tako ogromen, da so morali zapreti blagajnice že 2 uri pred začetkom. Vse je bilo raz-

prodano. In navzlic tej velikanski množici je potekel zlet popolnoma gladko, izvzemši izgrede nemških buršev.

Po poročilu načelnika br. dr. Jindre Vanička se je udeležilo izpredova 21.862 članov. Vsota povračil po 2 K, za telovadce, ki so izvajali oba dva dni proste vaje, znaša 29.608 K. Župna poročila o zletu, obsegajoča številne želje in ugovore proti vodstvu zleta, se bodo obdelala in spravila v arhiv za prihodnji zlet. Namera, prirediti večer v Pragi, kjer bi razdelili tekmovalcem diplome, se je opustila; župam se priporoča, naj to store na svojih župnih večerih. Razdelitev daril, ki so došla od raznih zasebnikov za zmagovalce, se je prepustila tehničnemu odseku Č. O. S. Slavnostni odbor je sklenil, da priobči v spominskem spisu o zletu tableau ne samo župnih načelnikov ampak tudi župnih starost.

Predsednik stavbnega odseka br. Čížek poroča, da je stala zgradba telovadišča 311.394 K 73 v in da se je prekoračil proračun za približno 10.000 K; to je pri tako ogromnem podjetju le neznatna vsota. Vrhutega je opozoril br. Čížek na potrebo stalnega stadiona v Pragi, ki bi bil lahko dostopen iz Prage in bi bil opremljen tudi za potrebe drugih, nesokolskih krogov. Predlaga sestavo posebne komisije, ki bi proučila to vprašanje.

Zanimivi so tudi podatki stanovanjskega odseka. Preskrbel je stanovališča 40.000 bratom in sestram, torej skoro 20.000 osebam več, kakor za V. zleta l. 1907. Nastanjenje je stalo nekaj čez 40.000 K, tako da pride na vsako osebo povprečno po 1 K stroškov.

Sanitetni odsek je pomagal v več nego 3000 primerih. Izmed 5459 dečkov jih je obolelo le 16. Sploh se mora priznati, da je bilo zdravstveno stanje članstva na zletu zelo ugodno. Odsek je izdal za članstvo poučno knjižico in oskrboval 3 ambulatorije. Ustanovil je rešilni zbor in naprosil zdravnike praških društev za pomoč.

Zabavni in rediteljski odsek se odslej imenuje samo rediteljski. Ustanovitev delavne komisije se je obnesla dobro. Poslej bo potreben poseben izhod za delavce zaposlene na telovadišču; tudi bo treba nadzirati prodajo jedil in pijač, da bodo zdravstveno brezhibne. Za izpredova naj zapre policija izhode ulic, zlasti na Vaclvskem namestju. Nadalje bo skrbeti, da bo za prihodnjega zleta občinstvo po dopoldanskih izkušnjah zapustilo zletišče in da se ne bo zadrževalo do popoldne v gostilnicah na zletišču.

Gospodarski odbor je omislil potrebno opravo, preskrbel prevoz prtljage in ljudi; potreboval je 390 voz za prtljago in 150 izvoznikov, avtomobilov in dr. Prtljage je bilo nad 10.000 kosov. Na posameznih kolodvorih je poslovalo vedno 5 članov in 7 železniških uslužbencev z 1 vodnikom. Odsekovo delovanje je nekoliko oviralo, da so društva prepozno oddala orodje, ker so ga pač društva potrebovala za svoje tekmovalce. Na kolodvorih so se izborno obnesle skupne komisije iz članov stanovanjskega, železniškega in gospodarskega odseka.

Železniški odsek je razposlal 54.000 voznih legitimacij. Tovornih voz ni bilo treba rabiti za osebni promet. V 4 zletnih dneh se je pripeljalo v Prago 600.000

oseb. (Ob tem ne štejemo popotnikov buštěhradske železnice) Navzlic tej ogromni množici se ni pripetila nobena nesreča in tudi vlaki so dohajali z neznatnimi izjemami brez vsake posebne zamude v Prago. To čudovito redno in točno poslovanje je pripisovati le ljubezni železniškega osebja do Sokolstva; celo bolniki so se prijaviili v službo, da si pridobe kos zasluge za zlet. Grajati pa se mora malomarnost nekaterih žup, ki niso ne izpolnile, ne vrnila vprašalnih pol ali pa niso v redu odgovorile na vprašanja o času in smeri vožnje. Tudi naročila legitimacij so se zavlekla do zadnjega trenutka in mnogo legitimacij se je izdalo še ob zletu. Vprihodnje bo treba privzeti v železniško pisarno nekoliko tolmačev. Na električni železnici se je prepeljalo v 3 zletnih dneh nad poldrug milijon ljudi; to je v strokovnih krogih zbudilo resnično občudovanje. Na kolodvorih bo treba vprihodnje poskrbeti za nosače prtljage, da jo bodo prenašali od vlakov na vozove, sedaj so pomagali železnično in poštno osebje pa tudi zasebniki. Pozdrave na kolodvorih je potrebno omejiti, da se bolje izvrši prenos prtljage. Po tem poročilu predsednika žel. odseka br. Chrouste je pripomnil brat Beranek, da župe v svojih poročilih edino železniškemu odseku ne delajo nobenih očitkov, da, pripoznavajo njegovo delovanje povsod za vzorno.

Tajniški odsek je pripravljaval predloge za slavnostni odbor, skrbel za poročila v Věstniku in dnevnikih, izdelal načrt za izdajo spominskega lista, izdelal zletna navodila, pripravil proglose in celo vrsto manjših stvari.

Poročilo ženske komisije izpopolnjuje poročilo o udeležbi žena še s številkami o udeležbi učenk, ki jih je 2. junija 1908 in 28. junija telovadilo 1800. Ženska komisija je pripravila in vodila vse te vaje in nastope. Oblačilnice niso zadostovale, zlasti ne v širini, ki ni zadostovala za uvrščanje. Vhode do ženskih oblačilnic bo treba posihmal bolje urediti. Želeti bi bilo, da se pokličejo tudi žene v odseke, ki morajo skrbeti tudi za članice (gospodarski, stanovanjski). Tudi rediteljstvo v ženskih oblačilnicah naj oskrbujejo vprihodnje žene same.

Sokolska konjica je nastopila pri izpredovu s 164 jahalci. Uvrščena je bila letos glavne dni v zletni program. Na željo jezdnege odseka priporoča predsedstvo odboru Č. O. S., da bi v svoji zalogi izdala knjigo o jahanju; za tehnično stran knjige bi skrbel tehnični jezdni odsek.

Po poročilih br. blagajnika in računovodje, ki bosta predloženi v odobritev odboru Č. O. S. in priobčeni, je zahvalil br. starosta vse člane zletnih odsekov za njihovo delo. Pripomnil pa je, da je bil VI. zlet pravzaprav skupno delo vsega češkega naroda, ki je zlet podpiral v vseh slojih s svojo naklonjenostjo. Našemu zletu se divi tujina in ga tudi že kopira (Lipsko). Zlet je pa tudi po svoji velikosti in svojem poteku vreden občudovanja; on je dokaz narodne discipline v češkem narodu, ki zna v odločilnih trenutkih delati čuda. Naposled je br. dr. Podlípny izrekel željo, da bi brat starosta ostal Sokolstvu svež in navdušen kakor doslej. Odkritosrčni nazdar-klici so se razlegali in zaključili so sejo.

Po Nováka Jos. poročilu v „Věstniku Sokolském“.

Slavnostni vestnik

III. slovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani l. 1913.

Bratska društva, na delo!

Z delom ima slovensko Sokolstvo proslaviti svojo petdesetletnico! Ne sme biti slovenskega sokolskega društva, ki bi o njem ne nastopilo korporativno s članstvom, dobro izvežbanim v **redovnih** vajah. To pa seve še ne bi bilo zadosti. Ne sme ga tudi ne biti društva, ki ne bi poslalo na zletno delo kar največje število dobro izurjenih telovadcev. Telovadba je na zletu prva stvar, brez nje zlet ne bi imel nobenega pomena, po njej se bo sodil zlet, se bo sodilo slovensko Sokolstvo. Pripravljajte se vestno in natančno, kakor za **tekme**, tako za **javno telovadbo**, pri tej pa še posebno za **proste** vaje. Cilj, bratje, vam mora biti, da na svojem III. zletu pri prostih vajah nastopite dovršeno izvežbani v številu, čim več presegajočem skupno število slovenskih, čeških in hrvaških telovadcev (640) pri prostih vajah na II. slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani l. 1904. **Tisoč** je število, ki ga moremo doseči, da preseči, če vsako društvo stori svojo dolžnost. Najmanj, kar se more in mora zahtevati od najmanjšega društva, je, da postavi **deset** dovršeno izurjenih telovadcev k prostim vajah, od večjih društev: **primerno več!** Društvo, ki tega najmanjšega števila ne bi zmoglo, ne bo moglo o sebi reči, da je izvršilo svojo dolžnost!

Iz zletnih odsekov.

Tajniški in časnikarski odsek. IV.—XI. seje, ki so se vršile vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, so se redno udeleževali bratje Ažman, Jan. Berce, Jos. Berce, Kajzelj, Kozina, Kramar, Lah, Rupnik, Gv. Sajovic, Terstenjak, Zupanc Fr. ml.; za zimsko dobo opravičeno odsotni: Jeršinovic, Kenda, Pustoslemšek, Rode. — Iz IV. seje, 28. VIII. 1912: Br. Berce in Terstenjak poročata, da so obljubile tvrdke Bonač, Samec in Schwentner, prodajati samo prave sokolske razglednice. — Župe se opozori na pravočasno preskrbo posebnih vlakov; br. Jan. Berce poroča o III. seji stanovanjskega odseka. — Iz V. seje, 11. IX. 1912: razgovor o zletnem lepaku in barvnih razglednicah; izda se zgodovinska serija zletnih razglednic v sporazumu s predsedstvom S. S. Z.; tisk razglednic se ponudi 7 tiskarnam. — Iz VI. seje, 25. IX. 1912: Zastopnika finančnega odseka, brata Gruđen in Franke prevzameta oskrbo razprodavanja zletnih razglednic; br. Lah predlaga, naj se naprosijo narodne občine, zavodi in tudi posamezniki za podporo v zletni sklad; br. Kajzelj poroča, da sta že dva brata darovala večje vsote, in sicer br. Arce 200 K in br. Petričič 100 K; vse sokolske zveze se naprosijo za natančne naslove žup; br. Jos. Berce priporoča primerno okrasitev telovadišča. — Iz VII. seje, 9. X. 1912: C. S. Ž., G. S. Ž., J. S. Ž. in N. S. Ž. so obljubile v

najkrajšem času doposlati seznam Sokolstvu naklonjenih občin; Č. O. S. je poslala seznam žup in 2 statistični knjigi; društvom se pošlje okrožnica za nakup zletnih razglednic; za nekatere tiskovine se izberejo češki vzorci; br. Lah opozarja na Ljubljanski grad kot uporabno stanovišče in za namestitev sokolske razstave ondi; pripravi se gradivo za zletno časopišno rubriko; br. Berce poda poročilo o IV. seji stanovanjskega odseka, br. Rupnik o sejah stavbnega odseka. — Iz VIII. seje, 23. X. 1912: predsednik poroča o ustanovitvi častnega odbora, sanitetnega in veselicega zletnega odseka; Gš. S. Ž., T. S. Ž. in mariborsko okrožje C. S. Ž. so poslale seznane Sokolstvu naklonjenih občin; članstvu naj se priporoča nabava kroja; br. Rupnik poroča o 3., 4. in 5. seji stavbnega odseka; k odsekovim sejam se naj vabi po listih. — Iz IX. seje, 6. XI. 1912: br. Ažman poroča o zadnji seji finančnega odseka; br. dr. Murnik izroči ponudbo tvrdke Rašin o prepustitvi diapozitivov o praškem zletu; sporazumeli se je treba o tem s finančnim odsekom. — Iz X. seje, 20. XI. 1912: prošnje na občine naj se odpošljejo v 2. polovici decembra; I. seja slavnostnega zletnega odbora se vrši 15. dec.; vsi tajniki naj do takrat pripravijo poročila o delovanju odsekov; br. Rupnik poroča o 6., 7. in 8. seji stavbnega odseka, ki je izdelal načrt zletišča. — Iz XI. seje, 4. XII. 1912: Akad. slikar Vavpotič prinaša 20 osnutkov za barvne zletne razglednice; posebno ugaja serija „sokolska ideja“. Dve lažji in splošni kompoziciji (sokolski pohod, sokolska zvestoba) se izbereta zato, da bosta po možnosti vsaj dve vrsti zletnih barvnih razglednic gotovi o Božiču; br. Lah priporoča, naj se naprosi ljubljanski magistrat za najpotrebnejša adaptacijska dela na Gradu za stanovanjsko porabo; br. Sajovic odda predsedniku 2 načrta za zletni znak od kiparja Zajca; odstopi naj se finančnemu odseku.

Stanovanjski odsek je v svoji IV. (30. IX. 1912) in V. (2. XII. 1912) seji nadaljeval razpravo o preskrbi stanovišč. Projektirani krajevni pododseki so se formirali in konstituirali: v Ljubljani: I. šolski okraj, načelnik br. dr. Tomišek. II. Št. Jakobski okraj, nač. br. M. Krapeš. III. Krakovo-Trnovo, nač. br. Smole. IV. Dvorski okraj, nač. br. Šebenik. V. Koližejski okraj, nač. br. Ang. Franchetti. VI. Kolodvorski okraj, nač. br. V. Rohrmann. VII. Vodmat, nač. br. M. Verovšek. VIII. Sp. Šiška, nač. br. Fr. Ogrizek. IX. Vič, nač. br. Avg. Praprotnik. — 7. X. t. l. je bila seja pododsekovih načelnikov. Stanovanjski kataster imej nastopne rubrike: ulica, hiš. štev., imetnik, brezplačno, event. cena, število postelj, zofa, vhod, kakovost stanovanja. — Občinstvo se je naprosilo v listih, naj streže članom stanovanjskega odseka radovoljno v roku. — Občina se naprosi za prireditve stanovišč na Gradu.

Finančni odsek. III. seja, 30. X. 1912. Navzočnih 9 članov. „Vinarski sklad“ se mora kar najprej oživetiti. Narodni denarni zavodi naj se naprosijo ob koncu leta za zletno podporo. Finančni odsek priporoča cenejši načrt zletišča. Rok za predložitev načrtov zletnega odznaka se podaljša še za 14 dni. Zletni znak naj se ceni za članstvo 6 K in veljaj kot vstopnica vsem prireditvam. Zletni odseki se ponovno naprosijo za sestavo približnih proračunov.

Stavbni odsek. Predsednik stavb. svet. br. J. Duffe, I. podpredsednik br. Ivan Zakotnik, II. podpredsednik inženier br.

V. Zupanc, zapisnikar inž. br. A. Požnel, tajnik br. dr. J. Rupnik, poleg teh še 10 članov. — Stavbni odsek se je posvetoval dosedaj v devetih sejah o napravi zletišča. Dirkališče se je premerilo iznova natančno; sklenilo se je, izdelati za ta prostor primeren načrt. Člani so izdelali več načrtov; izmed teh se je sprejel načrt števil. VII. s proračunom 54.000 K (prostor za 21.000 gledalcev in 1200 telovadcev); razdalja od sedeža do sedeža se je določila na 75 cm in dolžina za sedež 50 cm; stojšča se sprejmejo taka, da moreta stati na eni stopnici, široki 80 cm, dva gledalca drug za drugim; po dolžini se vzame za enega 50 cm prostora. Dirkališče spričo velikega obiska ne bo zadostovalo za zletišče, zato bo moral stavbni odsek eventualno misliti na večji prostor in narediti temu primeren načrt. Mnogobrojnost obiskovalcev

je močno odvisna od razvoja razmer, ki so zunaj sokolstva. Treba pred končno odločitvijo počakati njih razvoja. Začasno prekine stavbni odsek svoje delovanje.

Sanitetni odsek je tudi že izvoljen. Predseduje mu br. dr. Edo Šljamer, I. podpredsednik je br. dr. Ivan Jenko, II. podpredsednik br. Ubald pl. Trnkoczy.

Veselični odsek je prevzel meseca oktobra od zveznega predsedstva določeni mu delokrog in že marljivo razmišlja, kako bo udeležnike zleta presenetil in razveseljeval s svojimi prireditvami. Predsednik veseličnega odseka je br. Alojzij Lilleg, I. podpredsednik br. dr. M. Zarnik, II. podpredsednik br. Anton Jug, tajnik br. dr. Fr. Zupanc ml. in zapisnikar br. J. Zorko.

Raznoterosti.

† Adolf Petrin.

Neizprosna smrt je pokosila 11. novembra 1912 zaslužnega sokolskega delavca, br. Adolfa Petrina. L. 1896. je vstopil v telovadne vrste ljubljanskega Sokola. Velika telovadna nadarjenost in velika prirodna moč sta se družila v njem z veliko energijo. Napredoval je hitro in že l. 1897 pri notranji tekmi ljubljanskega Sokola dosegel prvo mesto (87-6 točk izmed 100 možnih). Naslednje leto je po dobro prebiti vaditeljski izkušnji vstopil v vaditeljski zbor. Marljivo je deloval v njem ter bil l. 1899. nekaj časa tudi društveni načelnik. Ko se je l. 1908. ustanovil Sokol II. v Ljubljani, si ga je izvolil v svoj odbor, l. 1909. mu je bil podstarosta, isto leto pa ga je Sokolska župa Ljubljana I. izvolila za svojega prvega župnega starosta. Pred dvema letoma ga je kruta bolezen v glavi prisilila, da se je podvrnil nevarni operaciji. Letos se mu je bolezen ponovila, nova operacija ni imela uspeha, smrt je strla mlado življenje. Br. Petrin se je do svoje tako rane smrti intenzivno zanimal za sokolstvo. Dasi vsled bolezni v drugič ni več sprejel župnega starostva v župi Ljubljana I., je vendar na drugih poljih dajal svoje moči Sokolstvu na razpolago. Odzval se je zveznemu vabilu in vstopil v veselični odsek za III. vsesokolski zlet. Kratko pred smrtjo pa je bil še izvoljen za člana načelstva jezdnega odseka ljubljanskega Sokola. Mlad, star šele 34 let, je zapustil br. Petrin sokolske vrste. Ohranjale bodo vrlo zaslužnemu bratu vedno hvaležen in časten spomin!

Sedem rodni bratov — sedem Sokolov in oče Sokol! „Věstnik Sokolský“ poroča o lepem dokazu vzorne sokolske vzgoje, ki jo je vsem sokolskim očetom gotovo podal skoro sedemdesetletni brat Rybička. S svojo soprogo, tudi skoro že sedemdesetletno materjo sedmerih Sokolov, more biti v resnici ponosen na svoje sokolsko gnezdo! Zleta v Pragi so se udeležili vsi: oče z materjo in sinovoma Jaroslavom in Vaclavom so prišli z moravskega Želetave, sin Anton z Říše Nové in bratje Bedřich, František, Karel in Josef iz Skutča, da vsi v skupnem rodbinskem krogu slave sokolski praznik in gotovo tudi vesel rodbinski „svoj zlet“. S solzami navdušenosti in veselja v očeh je korakal oče v izprevodu sredi svojih sinov, krepko in trdno, vzradoščen nad krasoto Prage, kjer je bil ob tem zletu prvičkrat. Osmi brat, Jan, najstarejši, član želetavskega Sokola, pred leti starosta ameriške sokolske narodne jednote v Morrisaniu, ni dočakal zleta, umrl je kratko pred njim. . . Vsi sinovi so dosegli samostojnost, so imetniki podjetij ter se, kolikor morejo, udeležujejo sokolskega dela. Brat Karel je starosta skuteškega Sokola. Ni dvoma, da v tej rodbini ne bo sile za naraščaj ter da bo tudi ta vzgajan sokolsko. Iz srca želimo, zaključuje „Věstnik Sokolský“, ki prinaša tudi sliko vse rodbine, iz srca želimo starim roditeljem, da v zdravju in svežosti dočakajo tudi tretjo generacijo v svojem potomstvu!

Nov hrvaški sokolski list. „Sokol“, list ameriškega hrvaškega Sokolstva je pričel izhajati v San José v Kaliforniji.

Književnost.

Slovenski sokolski koledar za l. 1913. Ob 50letnici slovenskega Sokolstva 1863—1913. Uredil dr. Gv. Sajovic. VIII. letnik. Cena 1 K. Izdal in založil vaditeljski zbor Sokola v Kranju. Koledar ima bogato vsebino, nanašajočo se poglavitno na petdesetletnico slovenskega Sokolstva. Slovenski Sokoli bodo brez dvoma še z večjim veseljem nego sicer segli letos po koledarju. Vsebinska strokovnemu delu: Gangl E., Pesem slovenskih Sokolov; Marinček M., Slovenskemu Sokolstvu ob 50letnici; dr. Murnik V., Po praškem zletu; Sajovic E., I. zlet slovenskega Sokolstva v Pragi 1912; Kajzelj B., Udeležba slovenskega Sokolstva na I. zletu S. S. Z.; Jasovec P., Dijaštvo v preporodni dobi slovenskega Sokolstva; dr. Pestotnik P., Sokolstvo v slovenskem ženstvu; Gangl E., Čuj nas zemlja mila; Jezeršek E., Razvoj našega naraščaja; Ambrožič M., K organizaciji; Roglič J., Sokolski dom v

Litiji; dr. Lah I., Iz slovenskega sokolskega in telovadnega slovstva; Kostnapfel A., Slovenski vsesokolski zleti; dr. Sajovic Gv., Slovensko Sokolstvo l. 1912; Slovenski sokolski časopisi. Statistični del: Statistični izkaz sloven. Sokolstva konec septembra 1912; Slovensko Sokolstvo; Mednarodna telovadna zveza; Inorodne telovadne organizacije; statistični tabelarični zapisnik za vaditelje.

Božena Němcová: Češke pravljice. I. zvezek. Slovenski mladini priredil Janko Osojnik. Str. 80. Cena 1 K. Knjižica je izšla kot 7. zvezek knjižnice „Mariborskega Sokola“. Lepa knjižica prinaša naslednje pravljice slovite češke pisateljice: 1. O zlatem kolovratu. 2. O črni kraljici. 3. O Jožku in Janku. 4. O labodu. 5. Kako je Jaromil našel svojo srečo. 6. O treh zakletih pseh. Te pravljice bodo

gotovo dobro došlo berilo šolski mladini, ki so ji v prvi vrsti namenjene.

Načela Karla Havlíčka Borovskega, najslavnejšega češkega časnikarja. Po knjigi „I. Langer, Politické zásady K. Havlíčka Borovského“ priredil z dovoljenjem založnika I. Otta v Pragi P. P. Izdal in založil „Mariborski Sokol“. Str. 48. Cena 80 vin. Slovenski Sokoli morajo biti hvaležni „Mariborskemu Sokolu“, da je izdal to knjižico in jim omogočil, seznaniti se z idejami velikega češkega časnikarja, hudo preganjanega pa neustrašenega in nezlomnega slovenskega narodnega bojovnika. Nizka cena omogočuje vsakemu Sokolu nabavo knjižice.

Sokolské epistolý I.—L. III. izdaja. Zbranih spisov Karla Vanička: Zv. 1. v Pragi 1. 1912. Knjigarnica Josip Springerjeva v Pragi I., s filialko v Kraljevih Vinogradih. Tisk dr. Ed. Grégra in sina. Cena K 1.60.

Izobraževalni odsek České Obce Sokolské je pričel izdajati zbrane spise v sokolskem krogu dobro znanega „pismáka“ K. Vanička in je v I. zvezku podal „Sokolské epistolý“; že vtrpete gredo oznanjat vzvišeno sokolsko idejo in ji pridobivati novih pripadnikov. Petdeset črtic je to, jedrnatih in globoko zasnovanih. Razmotrivajo smer in pomen Sokolstva vsestransko in z vseh mogočih stališč: prva je posvečena Tyršu, druga govori o veselju do življenja, nadaljnje izpodbujajo k hrabrosti, delu in vztrajnosti (3, 4, 6, 15), razmotrivajo sokolska gesla (5, 7, 8, 10, 14), sokolske kreposti in bratsko ljubezen (16, 23), razpravljajo o značajnosti (22, 24), o škodljivem vplivu alkohola (25), o strupih duše (29), o štedljivosti (31), o časti (32), izražajo preverjenje v sokolsko idejo (12, 13), pozivljajo k narodni zavesti (16, 23), razpravljajo o laži in brezplodnih frazah (34, 35), o krvnem davku (37), o politiki (36), o vrli sokolici (43), o ženitvi (45), o velikem pomenu in vzgoji naraščaja, o resnem vedenju naraščaja (46, 47); bodimo dostojni, toda ne hlapčevski (48), naposled se častno spominjajo starejših činovnikov (49) in umrlih sokolskih činovnikov (50).

V tej, vsebinsko tako mnogolični knjižici izvaja sloviti sokolski pisatelj svoja razmotrivanja z resnimi, pristranskimi in prepričevalnimi besedami, ki morajo seči v globino duše vsakemu še ne docela pokvarjenemu bralcu. Za sokolsko članstvo je ta knjižica veren kašipot, ki bi jim moral biti znan do poslednje pičice. Poljudna razlaga sokolske ideje, ki jo vsebuje te črtice, je pa tudi prevažna za pridobivanje novih pripadnikov: v njih bodo črpali prvo spoznanje, si zgradili na njih temelju sokolsko prepričanje. Pravtako je prepomembna za vzgojo sokolskega naraščaja. Zategadelj je neobhodno potrebna vsem vaditeljem in tudi drugim sokolskim delavcem.

Nekatere izmed teh črtic (3, 4, 5, 6, 9, 10, 17, 24, 25, 26, 30, 37) je izdalo telovadno društvo Sokol I. v Ljubljani v „Sokolski Matici“ z naslovom „Sokolski evangelij“ v dveh snopičih in se zatorej tudi slovensko članstvo, katero ni zmožno češčine, more seznaniti z nekaterimi „epistolami“. Češko celotno izdajo priporočamo tudi Slovencem, ker morejo na podlagi že znanih, v slovenščino prevedenih črtic, začeti učiti se češčine. Vaničkov slog je poljuden in lahko doumen. Tudi oprema knjižice je zelo lična, njena oblika priročna. Bratje, priporočamo vam jo najtopleje: berite jo, in ko jo preberete, berite jo iznova... oznanjujte njene nauke in širite jih med našim občinstvom! — c.

Ročenka dorostu sokolského, ročník III., za l. 1913, red. R. V. Novák. Ta koledar je namenjen sokolskemu naraščaju, znači v sokolskem slovstvu izdaten napredek in izpolnjuje prevažno nalogo pri vzgoji sokolske mladine. Zato je ob njega sestavljanju treba največje izbirčnosti glede na njegovo vsebino. Kakor v prvih dveh, tako je tudi v letošnjem letniku „Ročenke“ upošteval urednik ta moment vestno in podal naraščaju knjižico ne samo enoletne, temveč trajne vrednosti. S srečno roko je postavil br. Novák na uvodno mesto strokovnega dela znameniti Tyršev članek „Uvitání v kruh sokolský“; temu slede J. Pelikánova razlaga Tyršovega članka („Tyršovo uvitání v kruh sokolský“). Nato so razvrščeni zanimivi članki v nastopnem redu: Novák: „Statistika dorostu sokolského“; V. Sokol-Borovský: „Podstata Sokolství“; Ign. Herrman: „Okamžik na galerii sokolovny“; dr. Fr. Tichý: „Muž — mladík“ (za naraščaj članek velike važnosti); A. K.: „Několik obrázků z ulice“ (za vedenje naraščaja poučne črtice); A. K.: „Mužové pracé sokolské“ (dr. T. Černý in Jos. Müller); V. Sokol-Borovský: „Slet Sokolstva v Praze 1912“; Pn.: „Národnost a vlastenectví“ in „Naš dorost a politika“ (oba članka imata velik idejno vzgojevalen pomen in dolžnost naših vaditeljev bi bila, seznaniti tudi slovenski naraščaj z njih vsebino); dr. Miroslav Tyrš: „Manesovy dětské kartony“. Priobčivši ta članek, je pokazal urednik, da hoče naraščaju dati priliko, seznanjati se tudi s splošnim kulturnim delom češkega naroda. Novákov članek „Jak žít!“, podaja naraščaju lepe življenske nauke in zaključuje strokovni del. — Bratje slovenski Sokoli, zlasti vaditelji! Priporočamo vam „Ročenko“ kar najtopleje! Nudi vam bogato duševno gradivo, seznanite se z njo, podajte pa njeno vsebino tudi našemu naraščaju! Izvod stane 60 (po pošti 70) vinarjev. Naroča se z naslovom „R. V. Novák, redaktor Sokolských besed, Praha-Smíchov Vltavská ul. 728.“ — c.

Slovensko sokolsko in telovadno slovstvo.

(Seznam knjig, brošur in listov.)

Brunet Fran. Telovadba v petrazrednih in manj kot petrazrednih ljudskih šolah. Podrobni načrt za petrazrednice in za dekliske osemrazrednice priredil Jakob Furlan. Založil pisatelj v Ljubljani 1900. — II. izdaja l. 1907. 80 VII. + 308 + 111 str. Cena 4 K.

Costa dr. E. H. Nekoliko besed o telovadstvu. Ljubljanskim Sokolcem v spomin novega leta 1864. V Ljubljani 1864. Natisnil in založil Jožef Blasnik. 8 str., 80. Velika redkost.

Južni Sokol, telovadsko-vojaški list. Lastnik Ivan Vesely. Urednik A. Kremžar. V Ljubljani, l. 1871. 40. Velika redkost.

Kren-Bajzelj. Javen telovadni nastop za ljudske šole višje stopnje ali meščanske šole. Izdala Slovenska Šolska Matica. Ponatis iz „Pedagoškega Letopisa“ 1909. 80. str. 38.

Knjižnica Mariborskega Sokola obsega knjižice sokolske in tudi splošno izobraževalne vsebine. Izšli so snopiči:

- P. Poljanec, *Kratka zgodovina slovenskega naroda*, I. 1908. — II. J. Osojnik, Šaljivec iz Podravja, 1910. 8°, str. 80. — III. J. Osojnik, Ribičev Jurka 1911. 8°, str. 88. — IV. dr. Lj. Pivko, *Telovadne igre*, 1911. 8°, str. 56. — V. Poljanec, *Črtice iz sloven. političnega dela in boja*, 1912. 8°. — VI. P. P. Načela K. Havlička Borovskega, 1912. — VII. Božena Němcova, *Česke pravljice*, 1912.
- Lah Evgen**, *Petindvajsetletnica Sokola I. 1863—1888*. Izdal in založil Ljubljanski Sokol I. 1888. 8°, str. 52, cena 80 vinarjev.
- Letno poročilo ljubljanskega telovadskega društva „Južnega Sokola“**. Izdajal Južni Sokol za leto 1864—1867. 8°. Redkost — razprodano.
- Letno poročilo ljubljanskega telovadnega društva Sokol v Ljubljani**. Izdajalo tel. društvo Sokol v Ljubljani v letih 1868—1903. 8°. Dobe se le še poročila iz nekaterih let po 50 vinarjev.
- Murnik Viktor**, *Redovne vaje v členu in četi*. Založilo tel. društvo Sokol v Ljubljani I. 1897, 8°, 29 str. Razprodano — redkost.
- Dr. Murnik Viktor**, *Redovne vaje*. I. V členu in četi. — II. (Po dr. J. Vaničku:) V zboru in v praporu (s 53 slikami). Založilo tel. društvo Sokol v Ljubljani 1910. 8°, 124 str. + 2. Cena I K 80 v.
- Dr. Murnik Viktor**, *Predavanja: Sokolska vzgoja — nauk o nagovoru*. Prevod iz češčine. Založilo tel. društvo Sokol v Ljubljani I. 1910. Prevodi iz češkega sokolstva zv. I. 8°, 79 str. Cena 80 vinarjev.
- Naša bodočnost**, glasilo napredne mladine. Izdaja „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Začela izhajati I. 1908; v 2. polovici I. 1909 je uvedla „Listek za sokolski naraščaj“, ki ga je potem obdržala, poleg tega pa je priobčevala tudi članke sokolske vsebine. Sedaj izhaja 6 × na leto in stane 3 K.
- Nauk o telovadbi**. Izdal in založil Južni Sokol, ljubljansko gimnastično društvo. V Ljubljani. Tisk Egerjev I. 1867. I. del. Proste vaje (50 podob), 8°, II. + 23 str. + 141 slik. Razprodano.
- Nauk o telovadbi**. II. del. Vaje na orodju. (s 164 podobami VI. obrazci). Izdala Slovenska Matica. Natisnil J. Blaznik 1869. 8°, 56 str. + 281 slik. Razprodano.
- N. J. Osnovna slavnost Celjskega Sokola 7. in 8. IX. 1890**. Ponatis iz „Slovenskega Naroda“ I. 1890, str. VIII. + 48. Redkost.
- Dr. Pivko Ljudevit**. *Telovadne igre*. I. del (12 načrtov). Založil Mariborski Sokol v Mariboru I. 1911. 8°, 55 str. Cena 70 vinarjev.
- Prevodi in prireditve iz češkega sokolskega slovstva**. Sokolska knjižnica, izdaja tel. društvo Sokol v Ljubljani: I. zv. *Predavanja*. — II. zv. Miroslav Tyrš. Cena zvezku 80 vin. (glej pri posameznih zvezkih).
- Dr. Ravnihar Vladimir**. *Sokolska ideja in Slovenci*. Ob svoji 40 letnici izdalo tel. društvo Sokol v Ljubljani 1903. 8°, str. 24. Razprodano.
- Sajovic Evgen**, *Deset let sokolskega življenja*. Podlistek v „Gorenju“ I. 1906 (Kranj). Ob 10letnici Sokola v Kranju. Zgodovinske črtice iz življenja Sokola v Kranju v letih 1864—1906.
- Dr. Sajovic Gvidon**, *Miroslav Tyrš*: Kratek opis njegovega življenja in delovanja (4 slike). Izdalo tel. društvo Sokol v Ljubljani 1911. 8°. 57 str. Cena 80 vin. (Prevodi in prireditve iz češkega sokolskega slovstva, zvezek II.).
- Slovenski Sokol**. Glasilo Slovenske Sokolske Zveze. Pričel izhajati v Ljubljani I. 1904. Urednik dr. V. Murnik. Naročnina letno 3 K. — V zalogi so še vsi letniki; letnik po 3 K.
- Slovenski sokolski koledar**. Izdaja od leta 1906 vaditeljski zbor Sokola v Kranju. Cena I K. I. in II. letnik uredil Ambrožič Miroslav, II.—VIII. letnik uredil dr. Sajovic Gv. Razprodani so I, III. in IV. I.; drugi so še v zalogi in se dobivajo po I K pri telovadnem društvu Sokolu v Kranju.
- Sokolska Matica**. Sokolska knjižnica, izdaja tel. društvo Sokol I. v Ljubljani. I. in II. zvezek: *Sokolski Evangelij*, priredil dr. P. Pestotnik (glej spodaj).
- Sokolova petindvajsetletnica 8. in 9. septembra I. 1888**. Ponatis iz „Slovenskega Naroda“ I. 1888. Opis slavja 25letnega jubileja Sokola v Ljubljani z uvodno pesmijo Frana Gestrina. Razprodano.
- Sokolski prapor**, glasilo Goriške Sokolske Župe. Izhaja po potrebi od I. 1911 dalje. Urejata dr. Fr. Irgolič in Lj. Kranjc v Gorici. Za člane brezplačno. Izšla I. in II. letnik.
- Sokolski Vestnik**. Izdaja župa Ljubljana I., urednik dr. Pestotnik Pavel. Pričel izhajati I. 1910 4krat na leto. — Člani župnih društev dobivajo list brezplačno, sicer stane naročnina I K. — Z I. 1912 se je razširil v toliko, da so pristopile k izdajanju še Gorenjska, Idrijska in Novomeška župa. Od tedaj dobivajo brezplačno župna društva le omejeno število iztisov, za posebne naročnike pa stane I K 60 v.
- T(ušak) R(ado)**, *O Sokolstvu in njega pomenu*. Izdal Savinjski Sokol v Mozirju 8°, 15 str., I. 1911. Založil Rudolf Pevec. Cena 50 vinarjev.
- Vaditeljski list**, strokovni list sokolskega vaditeljstva. Izdajala in urejala Sajovic Evgen in Ambrožič Miroslav. Izšel I. 1910 I. letnik, od II. letnika samo 3 številke. List je še na razpolago pri Sokolu v Kranju, vse številke vkup za 2 K.
- Vaniček K.** — **Dr. Pestotnik Pavel**, *Sokolski evangelij*. Izdaja tel. društvo Sokol I. v Ljubljani. Sokolska Matica, I. in II.; I. zv. I. 1909, mala 8°, 32 str. II. zv. I. 1910, mala 8°, 32 str. Cena zvezku 30 vinarjev.
- Vesely J. Z.**: *Historično statistični pregled delovanja tel. društva „Sokola“ od I. 1862—1871*. Izdalo tel. društvo Sokol v Ljubljani I. 1871, 8°, str. 27. Velika redkost.
- Vestnik Celjske sokolske župe**, pričel izhajati I. 1912. Izdaja Celjska župa, ureja Smertnik Josip v Celju.
- Vestnik Gorenjske sokolske župe**. Izdajala Gorenjska župa, urednik Sajovic Evgen. Izšli sta v I. 1910 in 1911 skupaj 2 številki. Prenehaj izhajati.
- Vestnik Idrijske sokolske župe**. Izdajala Idrijska župa, urednik Novak Julče. Izhajal I. 1910 in I. 1911. Izšel je I. letnik v 3 številkah. Prenehaj izhajati.
- Vestnik Tržaške sokolske župe** pričel izhajati I. 1912 v Trstu. Urednik Ambrožič Miroslav. Za člane brezplačno, sicer stane na leto 2 K. Mesečnik.
- Zima Janez**, *Telovadba v ljudski soli*. Založil in izdal R. Milic v Ljubljani I. 1872, mala 8°, 54 strani. Razprodano.

Statistika slovenskega Sokolstva konec septembra I. 1912.

Sokolske župe	Društva			Članstvo		Telovadci			Moški naraščaji		Članice			Žen. naraščaji (gojenke)		Prireditve					Knjižnica										
	Društva	Odseki	Žen. tel. društva in ods.	Število	Kroj ima	Število	Vaditelji	vaditeljski namest. in priprav.	Povprečni obisk	Telovadne ure	Število	Povprečni obisk	Telovadne ure	Število	Povprečni obisk	Telovadne ure	Predavanja	Javni nastopi	Zleti z jav. nast.	Peš izleti	Zabave	Knjige sokolske vsebine	Knjige leposlovne vsebine								
Celjska župa . . .	21	3	—	1231	491	434	73	27	244-94	1643	143	95-08	428	156	107—	245	102	99	8	64-82	453	26	20—	—	19	17	48	36	55	446	615
Gorenjska župa . .	8	1	1	525	203	121	31	11	76-18	615	20	13—	—	—	—	—	91	29	1	20—	79	11	11—	46	13	6	10	9	23	104	1297
Goriška župa . . .	17	5	—	1033	414	285	44	42	208-12	1276	115	81—	361	86	59—	153	50	34	—	27—	111	23	15—	—	8	14	43	22	26	266	360
Idrijska župa . . .	9	—	3	562	225	164	33	5	80-05	705	28	17—	47	—	—	—	185	54	7	33-25	135	2	2—	—	4	4	5	6	13	199	723
Ljubljanska župa . .	7	2	1	802	312	177	28	14	103-08	805	123	60—	434	58	43—	50	39	24	6	12—	148	15	13-66	50	5	5	19	7	27	40	681
Novomeška župa . .	7	3	—	665	232	138	30	13	94-37	815	15	12—	—	—	—	—	61	—	—	—	—	—	—	—	4	5	20	6	15	15	40
Tržaška župa . . .	8	1	1	781	252	284	32	16	157-82	872	8	6—	40	350	296-46	673	170	154	7	98-59	567	180	153—	468	12	1	5	10	24	60	426
Župa Ljubljana I.	8	4	—	1129	347	218	18	34	131-57	896	93	50—	124	—	—	—	76	64	1	43—	154	—	—	—	4	7	11	13	27	146	585
Zunaj župne organizacije	2	—	—	111	89	30	6	6	18—	?	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	1	16	—	—
Skupaj	87	19	6	6839	2665	1851	295	168	1104-85	7627	545	343-8	1434	650	505-46	1211	781	458	30	298-66	2847	257	214-66	564	71	61	163	110	210	1296	4727
Leto 1911	79	23	6	7192	2559	1769	229	206	—	—	531	—	—	628	—	—	724	471	40	—	—	199	—	—	—	37	109	—	—	—	5751